

PROVINCIE UTRECHT

Beleidskaders Recreatie en Toerisme

Vastgesteld door Provinciale Staten van Utrecht op

Waarom dit kaderstellingsdocument?

Een aantrekkelijk aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen is een belangrijke drager voor een gezonde en leefbare provincie. Vanuit de samenleving zijn er in toenemende mate opgaven voor recreatie en toerisme, zoals het voorzien in het oplopend tekort aan recreatief groen, in vrijetijdsvoorzieningen die zijn afgestemd op de hetere zomers (schaduw, (zwem)water) en een betere spreiding van recreant en toerist. De provincie heeft hierin een belangrijke rol. Dat vraagt om provinciaal beleid. De provinciale beleidskaders (De aantrekkelijke regio: visie Recreatie en Toerisme 2020 en Agenda Recreatie en Toerisme) zijn inmiddels verlopen. Er is dus aanleiding voor nieuw beleid. Daarom hebben we in de Omgevingsvisie het beleidsprogramma recreatie en toerisme 2021 – 2024, kortweg PR&T aangekondigd. In overeenstemming met de Omgevingswet wordt het PR&T vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten.

Als Provinciale Staten geven we het college graag heldere kaders mee voor het PR&T. Deze zijn voor een deel door ons al vastgelegd in de Omgevingsvisie en in de Programmabegroting. Verder hebben we op 14 april 2021 aanvullende kaders vastgesteld voor de governance van de recreatieschappen. Om te komen tot een totaalpakket aan kaders voor recreatie en toerisme willen we aan deze kaders nog enige punten toevoegen. Hierdoor leggen we ook de resultaten van de cocreatie die is doorlopen voor het PR&T in kaders vast.

In dit document hebben we het totaal aan kaders voor recreatie en toerisme opgenomen, zowel de bestaande vanuit onze eerdere besluiten (Omgevingsvisie, Programmabegroting, governance recreatieschappen) als nieuwe. Hierdoor ontstaat een helder overzicht van het totaal aan kaders.

Achtergrond voor de kaders

Trends en ontwikkelingen

Voor recreatie en toerisme zijn meerdere trends en ontwikkelingen relevant. Van belang zijn onder meer de **toename van**:

- het aantal inwoners binnen de provincie Utrecht
- het aantal oudere inwoners waardoor de behoefte aan diverse typen van vrijetijdsbesteding verandert
- het belang dat men hecht aan een gezonde leefstijl en de rol van recreëren daarbij
- de behoefte aan rust, stilte en accu opladen waardoor wandelen, fietsen, varen, natuur en erfgoed belangrijker worden
- het door elkaar lopen van werk en vrije tijd
- de behoefte aan recreatie nabij de woonomgeving
- de vraag naar koelte, water en schaduw
- de behoefte aan diversiteit aan recreatievormen
- het aantal elektrische fietsen en daarmee van de actieradius van fietsers
- digitalisering van informatie
- de populariteit van Nederland als vakantieoord bij de Nederlanders

Verder is relevant dat de moderne reiziger zijn status niet meer ontleent aan de bestemming maar aan beleving en betekenisvolle ervaring.

Wat betekent de coronacrisis voor recreatie en toerisme?

De impact van de coronacrisis op recreatie en toerisme is groot en maakt het belang van recreëren extra duidelijk. Duidelijk is geworden dat recreatie niet een 'nice to have' maar een 'must have' is. Het aantal recreanten is fors toegenomen. Vooral dicht bij huis en in de natuur. Verwacht wordt dat de toename van de populariteit van buitenrecreatie van structurele aard is. De behoefte aan een kwalitatieve en kwantitatieve impuls, om het tekort aan recreatief groen in te lopen en evenredig mee te laten groeien met de verstedelijking is zichtbaar geworden.

De impact van corona op het toerisme verschilt per sector. Hoe het toerisme zich herstelt, valt niet goed te voorspellen. Het buitenlands en het zakelijk toerisme is gedecimeerd. De verwachting is dat het buitenlands toerisme weer zal toenemen inclusief het aantal overnachtingen. De markt voor het zakelijk toerisme zal naar verwachting structureel een transformatie ondergaan: minder grootschalige bijeenkomsten, meer behoefte aan hybride vormen en meer kansen voor kwaliteitslocaties in combinatie met erfgoed, cultuur en natuur. Vakantieparken en campings zijn gedurende de coronacrisis door toename van vakantie in eigen land erg in trek. De provincie Utrecht wordt als vakantiebestemming positiever ervaren dan voorheen.

Knelpunten

De gemaakte analyse, huidige trends en de input die we gekregen hebben uit de cocreatie laten een aantal knelpunten zien op het gebied van recreatie en toerisme:

- *Het huidige aanbod is niet adequaat voor de toekomst, het tekort aan recreatieve voorzieningen is groot*

In delen van de provincie is de druk op vrijetijdsvoorzieningen groot. Meer inwoners en het steeds grotere belang dat wordt gehecht aan gezondheid, welzijn en een actieve leefstijl vergroot de vraag naar deze voorzieningen, vooral dicht bij de woonomgeving. Ook de klimaatverandering leidt tot een wijziging in de vraag: meer schaduw, (zwem)water en watertappunten. Het recreatieve aanbod is de afgelopen decennia achtergebleven bij de toenemende en veranderende vraag, zowel kwalitatief als kwantitatief. Alleen al in het stadsgewest Utrecht is er een tekort aan recreatief groen van ca. 550 ha. Door de toenemende verstedelijking loopt dit tekort nog verder op.

- *De druk op de ruimte is groot*

Wij hebben naast recreatie en toerisme veel andere maatschappelijke opgaven te behartigen die een beroep op ruimte en middelen doen. Denk aan natuurontwikkeling, landbouw, energietransitie, cultuurhistorisch erfgoed, (binnenstedelijke) woningbouw, klimaatadaptatie en mobiliteit. De provincie is te klein om al deze ruimtevragers los van elkaar een plek te bieden.

- *Het is periodiek (te) druk in de recreatiegebieden*

In toenemende mate ervaren de recreant en toerist dat het druk wordt in onze provincie. Dit heeft te maken met het vrijetijdsgedrag (veel mensen recreëren op hetzelfde moment en met beperkte spreiding over het aanbod), maar ook met een feitelijk grotere drukte. Te veel drukte is negatief voor de vrijetijdsbeleving, de inwoners én voor de bos- en natuurgebieden en leidt bovendien tot meer kosten voor de terreineigenaar en meer handhavingsbehoefte.

- *Niet overal is duidelijk wie de eigenaar is, waar de samenwerking beter kan*

Veel partijen dragen bij aan de recreatieve en toeristische opgaven. Als niet duidelijk is wie eigenaar is van een opgave en er onvoldoende wordt samengewerkt, gaat dit ten koste van de kwaliteit en kwantiteit van de vrijetijdsvoorzieningen en van de positie van recreatie en toerisme bij de afweging van belangen in de leefomgeving. Duidelijkheid over wie eigenaar is van welke opgave moet er wel komen. Het helder en effectief belegd eigenaarschap vormt vervolgens de basis voor de samenwerking tussen partijen.

- *Essentiële schakels in het routenetwerk ontbreken*

Aantrekkelijke fiets- en wandelverbindingen zijn belangrijk. Ze dragen bij aan goede stad-landverbindingen, dragen bij aan het nabij zijn van recreatieve voorzieningen en kunnen bijdragen aan het terugdringen van de automobiliteit. Op diverse plekken ontbreken nu essentiële aantrekkelijke en veilige schakels in het wandel- en fietsroutenetwerk, vooral nabij de steden.

- *Het routesysteem is aan revisie toe*

We hebben een uitgebreid stelsel aan wandel-, fiets- en vaarknooppunten. Deze moeten gemiddeld iedere 8 jaar gereviseerd worden. Dit is actueel voor het fietsknooppuntensysteem en voor het wandelknooppuntensysteem in het westen van de provincie.

- *Het gebruik van de auto naar recreatievoorzieningen is groot*

Nu gaat nog ongeveer 70% van de mensen met de auto naar recreatiegebieden. Dit leidt o.a. tot overlast, ook voor de recreanten.

- *Data en onderzoek zijn onvoldoende up to date en met elkaar verbonden*

Er wordt veel onderzoek gedaan naar vraag en aanbod in de vrijetijdsector. Daardoor zijn er ook veel data. Er liggen kansen om deze beter te verbinden en nog beter toegankelijk te maken. Echt sturen op het keuzegedrag van recreant en toerist lukt alleen met realtime informatie, met op gedragsverandering gerichte apps en sites. Die ontbreken nu.

- *Delen van de toeristische sector hebben een forse klap gekregen door de coronamaatregelen*

Vooraf in het zakelijk toerisme en in de horeca-, culturele en evenementensector zijn de klappen groot. Wat de gevolgen hiervan zijn, ook voor het recreatieaanbod voor de eigen inwoners is op dit moment moeilijk in te schatten.

Definities

Dagrecreatie

Onder recreatie vallen alle vrijetijdsactiviteiten die minimaal één uur en maximaal één dag duren. Er vindt geen overnachting plaats. Je kunt zo'n activiteit ook een dagtocht noemen. Het gaat daarbij om een activiteit die je onderneemt vanuit je eigen woon- of verblijfplaats. Of je vanaf de camping naar een pretpark gaat of vanuit je eigen huis, maakt dus voor recreatie niet uit. Activiteiten die je dan onderneemt zijn bijvoorbeeld een dagje naar het strand, winkelen in de binnenstad, naar een dieren-tuin of recreatiegebied. (bron: Theorieboek Toerisme en recreatie | branche en beroep, 2016)

Verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreatie is een recreatieve activiteit waarbij je minimaal één nacht van huis bent (niet bij vrienden of familie). Je overnacht in een recreatieve omgeving op bijvoorbeeld een camping, in een bungalowpark, een groepsaccommodatie of in je tweede huis in de bossen. Bij verblijfsrecreatie onderscheid je vaste gasten en toeristische gasten. Vaste gasten zijn gasten die in of op een recreatiebedrijf (camping, bungalowpark of jachthaven) een tweede verblijfsaccommodatie bezitten (een boot, chalet, stacaravan of bungalow voor recreatieve doeleinden) of er regelmatig verblijven. Ze betalen niet per overnachting, maar meestal per seizoen of per jaar. Toeristische gasten betalen wél per overnachting en nemen hun eigen accommodatie zoals een tent, camper, caravan of boot, zelf mee het terrein op. Zij verblijven niet het hele seizoen op hetzelfde terrein, maar brengen er de korte of lange vakantie door of overnachten er kort, als ze op doorreis zijn. (bron: Theorieboek Toerisme en recreatie | branche en beroep, 2016)

Toerisme (incl. zakelijk toerisme)

Toerisme is het reizen naar en verblijven op plaatsen buiten de normale woonomgeving, voor vrije tijd, zaken en andere doeleinden en voor niet langer dan een jaar. Toerisme kan dus zowel in de vrije tijd als in de arbeids- of schooltijd plaatsvinden. Denk aan een vakantiereis, maar ook aan een zaken- of studiereis. Zo kun je voor een congres naar het buitenland reizen, of vanuit de opleiding een bestemming bezoeken. De essentie van toerisme is dat dit buiten de eigen woonplaats gebeurt. (bron: Theorieboek Toerisme en recreatie | branche en beroep, 2016)

Recreatiegebied

Een recreatiegebied is een gebied waar men in de buitenlucht kan ontspannen. Vaak is de primaire functie niet recreatie maar bijvoorbeeld bossen en heidevelden. Dan is er sprake van recreatief medegebruik en is het aantal recreatieve voorzieningen beperkt (bijvoorbeeld routes, banken). Is een recreatiegebied primair ingericht voor recreatie dan is het een recreatieterrein.

Bovenlokaal dagrecreatieterrein

Terrein dat voorziet in een dagrecreatiefunctie voor meer dan de aanliggende kernen of aantoonbaar meer dan 50.000 unieke bezoekers per jaar trekt.

Recreatief hoofd(route)netwerk (RHN)

Een samenhangend geheel van (boven)regionale routes voor onder andere wandelen, fietsen en varen, met toeristische overstappunten (TOP's).

Recreatietoervaartnet

Een net van voor de recreatietoervaart bevaarbare wateren waarvoor de hoogte- en dieptematen zijn vastgesteld volgens het Basis Recreatie Toervaartnet (BRTN) en wenselijke bedieningstijden voor bruggen en sluizen worden bepaald.

Recreatiezone

Zone gelegen in het landelijk gebied van de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort waarin vooral het recreatieve gebruik wordt gestimuleerd. Het gaat daarbij om bovenlokale recreatievoorzieningen die gericht kunnen zijn op zowel extensief als intensief recreatief gebruik.

Overrecreatie en -toerisme

Situatie waarbij grote aantallen recreanten en/of toeristen meer dan incidenteel overlast veroorzaken voor inwoners en/of landschap en natuur.

Kaders voor ons beleid voor recreatie en toerisme

Noot: omwille van de duidelijkheid zijn in deze versie de al eerder vastgestelde kaders in rechte letter weergegeven en de *aanvullende kaders cursief*. Het in het Statenvoorstel opgenomen 1^e beslispunt voorziet in het vaststellen van deze cursieve teksten. In de definitieve versie, na vaststelling door PS, zal dit onderscheid niet meer worden gemaakt.

Ambities en doelstellingen

Onze ambities:

- 2050: het (recreatie)groen is in gelijke tred ontwikkeld met de verstedelijkingsopgave. Het aanbod van de toeristisch-recreatieve voorzieningen en routes in de provincie sluit in kwaliteit en kwantiteit goed aan op de behoeften van zowel onze inwoners als de bezoekers, is duurzaam, goed bereikbaar en toegankelijk.
- 2030: de recreatiezones en -terreinen voor bezoekers en inwoners worden optimaal benut en beleefd en zijn daar waar mogelijk uitgebreid. De vindbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van het vrijetijdsaanbod is toegenomen. Er heeft ontwikkeling plaatsgevonden naar een duurzame vrijetijdseconomie waar inwoners, ondernemers en bezoekers van kunnen profiteren.
- 2030: er zijn voldoende vitale vakantieparken/recreatiewoningen voor verblijfsrecreatie.

Hierbij hebben wij de volgende doelstellingen:

Beleidsdoel:

- de bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut.

Meerjarendoelen:

- recreatief groen is beter toegankelijk en bereikbaar
- recreatievoorzieningen zijn kwalitatief sterker en worden beter gebruikt
- de samenwerking tussen partners in de regio is sterker
- het bestemmingsmanagement is efficiënter en effectiever
- verblijfsrecreatie is vitaler
- het zakelijk toerisme is groter en verder versterkt.

Waar richten wij ons op (afbakening)

Het provinciale vrijetijdsbeleid richt zich op:

- De recreatiezones en *bovenlokale dagrecreatieterreinen*,
- Het provinciebrede recreatief hoofd(route)netwerk (*wandel-, fiets- en vaarknooppunten, ontbrekende essentiële verbindingen*),
- Verblijfsrecreatie,
- Toerisme.

Het vrijetijdsbeleid voor de lokale recreatieterreinen en het lokale (route)netwerk is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de paden die recreatief worden gebruikt ligt bij de eigenaren.

Kaders voor vrijetijdsbesteding

1. De mogelijkheid tot vrijetijdsbesteding is een belangrijk onderdeel van de leefbaarheid in steden, dorpen en buitengebied. Het provinciaal recreatie- en toerismebeleid is gericht op het realiseren van een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving waar recreanten en toeristen hun tijd door kunnen brengen. *Het aantrekkelijk zijn van de omgeving (steden, dorpen, natuur, landschap) en het aanwezig zijn van voorzieningen (zoals rustpunten, watertappunten, toiletten en horeca) zijn belangrijk voor de recreant en toerist.*
2. Belangrijk is dat de vrijetijdsvoorzieningen op peil worden gehouden *en gereed zijn voor de toekomstige behoefte van een grote schakering aan gebruikers. Dit vergt een stevige, structurele en slimme samenwerking en financiering. En actuele onderzoeken naar en data over aanbod aan, (actueel) gebruik van en vraag naar de vrijetijdsvoorzieningen.*
3. *Het als provincie beschikken over een voldoende en gevarieerd recreatief aanbod en een toeristisch aanbod dat de belangen van de regio ondersteunt, is een gezamenlijke opgave van de overheden, maatschappelijke organisaties, ondernemers en terreineigenaren. Iedereen heeft hierin zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Ook betrokkenheid van de gebruikers is noodzakelijk. Voor een efficiënte en effectieve samenwerking is van belang dat helder is wie de eigenaar is van een opgave. De provincie heeft hierin een faciliterende rol. Het voorkomen van (organisatorische) versnippering is hierbij een doel.*
4. Recreatie is grenzeloos, bij de invulling van de recreatieopgave staat het perspectief van de recreant en inwoner van de provincie centraal.
5. *Voor zowel de vrijetijdsbeleving, onze inwoners, als de natuur is het belangrijk dat overrecreatie en -toerisme wordt voorkomen. Wij willen de toenemende drukte in goede banen leiden, zodat extensieve natuurgebieden in de nabijheid van intensieve recreatiegebieden kunnen bestaan. Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug kan hierin een goede rol vervullen. Het vergroten van aan-*

bod, meer bekend zijn van de vele recreatiemogelijkheden die onze provincie biedt en het stimuleren van mogelijkheden voor recreatief medegebruik kunnen hieraan bijdragen. We sturen op spreiding om de toerist en recreant niet alleen de bekende maar ook de meer onbekende (recreatieve) plekken van de provincie te laten zien. Spreiding heeft bovendien als doel om de bezoekersaantallen en hiermee de bestedingen te spreiden over het aanbod, waardoor voorzieningen waaronder musea en andere bezienswaardigheden versterkt worden in hun bestaanszekerheid.

6. De totstandkoming van het (recreatief) groen houdt gelijke tred met de verstedelijking.
7. *Alle inwoners kunnen binnen 15 minuten wandelend, fietsend of per openbaar vervoer bij een recreatiegebied zijn.*
8. Vraag en aanbod moeten op elkaar worden afgestemd.
9. Functies ruimtelijk combineren is onze grootste opgave. Voor recreatie en toerisme streven we naar functiecombinaties met (het benutten van) natuur, cultuur, landbouw, erfgoed en klimaatadaptatie. Gebiedsgerichte aanpak kan hieraan bijdragen.

Kaders voor bovenlokale recreatieterreinen

1. Wij willen het bestaande areaal bovenlokale recreatieterreinen behouden, optimale benutting stimuleren en (recreatief) groen evenredig laten meegroeien met de verstedelijking. Gebiedsontwikkeling ten behoeve van bovenlokale recreatie en bereikbaarheid – voor vooral langzaam verkeer – zijn van belang en wij stimuleren ontwikkelingen die hieraan bijdragen. *De focus op bereikbaarheid voor langzaam verkeer laat onverlet dat er ook ruimte moet zijn voor auto's, zoals voldoende parkeergelegenheid bij bovenlokale recreatieve voorzieningen, ook voor mensen met een beperking.*
2. Voor nieuwe recreatieterreinen en extra voorzieningen kijken we allereerst naar het areaal aan (bovenlokale) dagrecreatieterreinen en recreatiezones. Uitbreiding is nodig om aan de groeiende behoefte te kunnen voldoen. *De programmering van (nieuw) recreatief groen doen we samen met onze partners in het programma Groen groeit mee.*
3. *Bij de beoordeling van de financiering van nieuwe voorzieningen moet niet alleen worden gekeken naar de realisatiekosten, maar moeten ook de kosten van beheer en onderhoud worden betrokken.*
4. *De bovenlokale recreatieterreinen moeten nabij, bekend, bereikbaar, veilig, klimaatbestendig (schaduw, water) en voor iedereen fysiek toegankelijk zijn, aansluiten bij de vraag en de routes er naartoe vindbaar, aantrekkelijk en veilig.*
5. *Fietsen, wandelen, zonnen of zwemmen moet voor iedere inwoners mogelijk zijn. Een belangrijk deel van de recreatieterreinen moet daarom gratis of tegen weinig kosten toegankelijk zijn. Voor aanvullende voorzieningen is een extra bijdrage aan de kosten voor het in stand houden van deze voorzieningen toelaatbaar.*
6. Binnen de recreatiezones kunnen geen ontwikkelingen plaats vinden die behoud en realisatie van recreatief groen belemmeren.
7. *We vinden het belangrijk dat zowel de bestaande als het nieuwe recreatieaanbod klimaatbestendig zijn. Dat betekent bijvoorbeeld dat er voldoende zwemwater is, dat er koelte en schaduw is en watertappunten zijn.*

8. *Wij vinden het belangrijk dat de recreatieterreinen ecologisch worden beheerd en bijdragen aan de biodiversiteit, voor zover dit niet ten koste gaat van de recreatieve gebruiksmogelijkheden.*

Kaders voor het recreatief (hoofd)routen netwerk

1. Wij zetten ons in voor behouden, versterken en verder ontwikkelen van het huidige recreatieve hoofd(route)netwerk voor onder andere fietsen, wandelen en het recreatietoervaartnet voor inwoners en bezoekers. *Het moet compleet, aantrekkelijk en veilig zijn, doorlopen tot in de woongebieden, leiden langs voorzieningen (bijv. horeca, erfgoed, zwemwater), voldoende schaduw-mogelijkheden bieden en aansluiten bij de vraag.*
2. Het toevoegen van nieuwe verbindingen, waaronder in en vanuit woonkernen, is van belang. Verder streven wij naar (groene) corridors (verbindingen) vanuit woonwijken naar het omliggend gebied en gebieden voor buitenrecreatie). *Dit moet zoveel mogelijk vorm krijgen door het benutten van meekoppelkansen.*
3. *De wandel- en fietsverbindingen moeten zo zijn ingericht dat het aantrekkelijk is om vanuit huis te recreëren: het landschap moet binnen voetbereik liggen en de routes naar de recreatieterreinen en -gebieden moeten al een beleving zijn.*
4. We hebben de ambities om dé fietsregio van Europa te worden. Het versterken van het recreatief fietsnetwerk en het verbeteren van de bereikbaarheid per fiets van recreatieve gebieden dragen bij aan dit doel.
5. *Ons beleid moet het fietsgebruik naar recreatiegebieden zodanig stimuleren dat in 2024 met 50% is toegenomen t.o.v. 2020 (uitgangssituatie 70% auto, 20% fiets).*
6. *Bij recreatie in de natuur gaat het om het vinden van een goede balans tussen het beschermen van de natuur en mensen ervan laten genieten. Natuur is gebaat bij voldoende rust. Daarom is zonering nodig. Door de routes, paden, TOP's, voorzieningen en apps kan de zonering worden ondersteund. Zeker op de Utrechtse Heuvelrug is de zonering belangrijk. Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug vormt een platform waarmee we effectief en efficiënt beheer, ontwikkeling en bescherming van de natuur kunnen organiseren.*
7. *Wij vinden het belangrijk dat de particuliere terreineigenaren (waaronder terreinbeherende organisaties) hun terreinen (deels) openstellen voor recreanten. Meer evenwicht in de verdeling van de lusten en de lasten draagt hieraan bij.*
8. *Het benutten van mogelijkheden om in het weekeinde onbenutte (private) parkeervoorzieningen, zoals bijvoorbeeld op bedrijventerreinen, beschikbaar te stellen voor en bekend te maken bij recreanten, om zodoende de parkeerdruk in recreatiegebieden te verminderen, gaat de provincie stimuleren.*
9. *Het aantrekkelijker maken van fiets- en wandelroutes, bijvoorbeeld door het landschap beter aan te kleden met kleine landschapselementen, vergroot de belevingswaarde en dus het gebruik. Dit is vaak goedkoper en makkelijker te realiseren dan een nieuw recreatieterrein. Door aantrekkelijke en herkenbare routes kunnen recreanten ook worden verleid om minder drukke gebieden in hun tochten mee te nemen. Daarom stimuleren we het aantrekkelijker maken van de wandel- en fietspaden.*
10. *Onze prioriteit t.a.v. het RHN ligt bij:*
  - *het voltooiën van een provinciedekkend wandelrouten netwerk,*

- *een upgrade van het huidige fietsroutenetwerk,*
- *het realiseren van ontbrekende verbindingen (vanuit de programmering Groen groeit mee),*
- *het bevaarbaar houden van het recreatieve toervaarnet (BRTN),*
- *het aantrekkelijker maken van routes en*
- *het zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk maken van het RHN.*

Kaders voor verblijfsrecreatie

1. Wij streven naar voldoende vitale vakantieparken/recreatiewoningen voor verblijfsrecreatie. Dit is gericht op voldoende kwaliteit van het verblijfsrecreatief aanbod dat aansluit bij de vraag van de bezoeker. Hiermee wordt toegewerkt naar een vitale en duurzame vrijetijdssector.
2. Verpaupering en oneigenlijk gebruik zoals permanente bewoning en ondermijnende criminaliteit is ongewenst. Om een effectieve aanpak van bestaande permanente bewoning mogelijk te maken, kiezen wij voor een integrale gezamenlijke aanpak, samen met betrokken gemeenten en andere partners. Bij de integrale aanpak wegen we de economische, sociale, woon-, veiligheids- en natuuraspecten mee. We stimuleren duurzaamheid. Het staat voorop dat vakantieparken gezond en vitaal zijn. Voor parken met een uitzichtloos toekomstperspectief willen wij met pilots zoeken naar oplossingen. Transformatie naar een andere bestemming kan dan een mogelijkheid zijn.
3. *Wij vinden het belangrijk dat de bestaande verblijfsrecreatiebedrijven binnen de NNN worden ondersteund in het vinden van ruimte voor duurzame ontwikkeling, passend in de regelgeving.*

Kaders voor toerisme

1. We stimuleren duurzame ontwikkeling van de vrijetijdseconomie *en stellen structurele middelen beschikbaar voor een provinciaal beleid gericht op duurzaamheid en innovatie. Door een evenwichtig beleid zorgen we voor werkgelegenheid én het in stand houden van ook voor de inwoners belangrijke recreatieve en culturele voorzieningen.*
2. *Er is in de provincie Utrecht geen structureel overtoerisme en dat willen we de komende jaren ook nadrukkelijk zo houden.* Het vrijetijdsbeleid richt zich op het verzilveren van de kansen met daarbij aandacht voor de balans tussen bezoeker en bewoner. We zetten in op een toeristisch aanbod dat, in kwaliteit en kwantiteit, goed aansluit op de behoeften van zowel inwoners als bezoekers. Meer concreet betekent het dat we keuzes maken voor doelgroepen bezoekers die passen bij het profiel van de provincie Utrecht. *Utrecht dient een authentieke bestemming te blijven met passen de bezoekers. Het beleid richt zich op het aantrekken van bezoekers die een meerwaarde hebben voor onze inwoners en het bevorderen van langer verblijf daarvan.*
3. Wij zoeken mogelijkheden om het bezoek van toeristen en recreanten te spreiden in ruimte en tijd. De te nemen maatregelen richten zich op marketing en een goed management van vrijetijdseconomie oftewel bestemmingsmanagement. Hiervoor is ontwikkelen van kennis, vergaren van data en doen van onderzoek nodig.
4. *Wij stimuleren zakelijk toerisme. We richten ons op duurzaam toerisme dat past bij ons economisch profiel gezond stedelijk leven.*
5. *Samen met gemeenten, destination marketing organisations (DMO's) en vrijetijdsondernemers bekijken we:*
  - *wat voor een regio we willen zijn op (zakelijk) toeristisch gebied, welke bezoekers we graag waar willen ontvangen, welke doelgroepen de meeste meerwaarde bieden voor onze inwoners en hoe we erop kunnen sturen dat vooral deze specifieke bezoekers komen,*

- *hoe we kunnen sturen op toerisme dat bovenal is gericht op het bijdragen aan de leefbaarheid van de provincie en behoud en creëren van werkgelegenheid.*
- De DMO's hebben een centrale uitvoerende rol bij het realiseren van het bestemmingsmanagement.*

6. *Ons beleid is gericht op spoedig herstel van de toeristische sector, maar wel op zo'n manier dat er een goede basis wordt gelegd voor spreiding en balans.*

Kaders voor de toekomstige samenwerking recreatieschappen

1. De invulling van de recreatieopgave vindt plaats in samenwerking met alle Utrechtse gemeenten en zoveel mogelijk partners, zoals terreinbeherende organisaties en particuliere grondeigenaren.
2. De gekozen samenwerkingsvorm faciliteert deze samenwerking optimaal en is zo licht als mogelijk en flexibel.
3. De samenwerking in recreatieschappen ziet op beheer en onderhoud en de daarmee verbonden vergunningverlening, toezicht en handhaving van terreinen en paden met een regionale functie.
4. Terreinen en paden moeten voor iedereen beschikbaar, dichtbij, eigentijds en (vrij) toegankelijk zijn voor alle inwoners in al hun verschillen. Kwaliteit en veiligheid van terreinen en paden en natuur zijn daarbij belangrijke waarden waartussen plaatselijk een balans gevonden moet worden.
5. De beschikbare middelen worden ingezet bij samenwerkingsvormen en zijn zoveel mogelijk bestemd voor recreatieve doelen, zoals recreatieterreinen en paden.
6. Vanuit het uitvoerende karakter vindt verantwoording plaats bij de behandeling van de begroting en jaarrekening.
7. De provincie is bereid een centrumpositie in te nemen in de samenwerking en hier als gelijkwaardig partner in op te treden.
8. Nadere afspraken zullen worden gemaakt over de expliciete invulling van de governance inclusief een bijpassende exitstrategie.

Kaders voor onderzoek en data

1. *Het gebruik van data wordt steeds belangrijker binnen het recreatie en toerismebeleid. Data (w.o. 'realtime' data) kunnen bijdragen aan:*
  - *Betere spreiding van recreanten en toeristen*
  - *Het voorkomen van te veel drukte op een locatie*
  - *Een aanbod dat beter aansluit bij de vraag*
  - *Het ondersteunen van ondernemers bij het doen van de investeringen*
  - *Het agenderen en positioneren van recreatie en toerisme*
  - *Het beoordelen van de effecten van beleid.*

Daarom gaan wij voor het compleet en actueel zijn van de relevante onderzoeksdata.
2. *Voor de gebruikers (recreant en toerist) streven wij naar een aantrekkelijke portal en app die ze bij de hand neemt, rekening houdt met hun wensen en ze waar nodig weet te verleiden tot het maken van andere keuzes. Onze ambities is een portal en app met realtime informatie over drukte, die alternatieven voorstelt en verleidt om voor de minder drukke gebieden of tijdstippen te kiezen. Dat*

leidt tot betere spreiding en balans. Uitgangspunt voor ons is dat de effectiviteit van het toe te passen instrument voldoende is bewezen of aannemelijk is.